

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 13/05-52

Ústavný súd Slovenskej republiky v pléne na neverejnom zasadnutí 12. mája 2005 o žiadosti generálneho prokurátora Slovenskej republiky o vydanie súhlasu na trestné stíhanie sudcu Okresného súdu Humenné Mgr. P. T. podľa čl. 136 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky s poukazom na ustanovenie § 175 písm. g) Trestného poriadku a § 74e ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov takto

r o z h o d o l :

Žiadosť generálneho prokurátora Slovenskej republiky o vydanie súhlasu na trestné stíhanie sudcu Okresného súdu Humenné Mgr. P. T. o d m i e t a pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) ako príslušný orgán podal 2. marca 2005 (doplnenú 6. apríla 2005 a 25. apríla 2005) žiadosť o vydanie súhlasu na trestné stíhanie sudcu Okresného súdu Humenné (ďalej len „okresný súd“) Mgr. P. T., bytom K., podľa čl. 136 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a § 74e ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním

a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a § 175 písm. g) Trestného poriadku pre podozrenie z trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 158 ods. 1 písm. a) a ods. 2 písm. c) Trestného zákona, tak ako je uvedené v uznesení vyšetrovateľa Prezídia Policajného zboru, Úradu boja proti korupcii, Odboru boja proti korupcii – východ, Rastislavova 69, Košice, sp. zn. ČVS: PPZ-59/BPK-V-2004 z 23. júla 2004.

Tohto trestného činu sa mal sudca dopustiť tak, že „v dobe od 08. 10. 2003 do 04. 12. 2003 po tom ako mu boli pridelené elektronickou podateľňou žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie pod sp. zn. 9 Er 250/03 a 9Er 251/03, ktoré podala súdna exekútorka JUDr. L. Ž. z Exekútorského úradu, M., na Okresnom súde v Humennom a ktorá pod svojou sp. zn. Ex 1173/03, žiadala o udelenie poverenia na výkon exekúcie vo veci oprávnenej M. U., H., zast. komerčným právnikom JUDr. E. G., voči povinnému Allianz Slovenská poisťovňa a. s. odštepny závod K., o istinu 147.900,- Sk, pričom k žiadosti nepredložila návrh oprávnenej, z čoho uvedená suma vychádza, len rozsudok Okresného súdu Humenné sp. zn. 9 C 1502/01 v spojení s uznesením Krajského súdu v Prešove sp. zn. 4 Co 71/03 a plnomocenstvo, táto žiadosť bola prijatá dňa 08. 10. 2003 o 13.33 hod. bola jej pridelená spisová značka 6 Er 250/03. V ten istý deň pod sp. zn. Ex 1175/03, žiadala o udelenie poverenia na výkon exekúcie vo veci oprávnenej M. U., H., zast. komerčným právnikom JUDr. E. G. voči povinnému Allianz – Slovenská poisťovňa a. s., odštepny závod K., o istinu 17.800,- Sk, pričom k žiadosti nepredložila návrh oprávnenej, z čoho uvedená suma vychádza, len rozsudok Okresného súdu Humenné sp. zn. 9 C 1502/01 v spojení s uznesením Krajského súdu v Prešove sp. zn. 4 Co 71/03 a plnomocenstvo, táto žiadosť bola prijatá dňa 08. 10. 2003 o 13.39 hod., a bola jej pridelená spisová značka 6 Er 251/03. Menovaný sudca vo veci vedenej pod sp. zn. 6 Er 250/03 listom zo dňa 30. 10. 2003 požiadal súdnu exekútorku o doloženie návrhu oprávnenej, doloženie rovnopisu exekučného titulu, ktorý bol prevzatý dňa 05. 11. 2003, dňa 07. 11. 2003 bol doručený Okresnému súdu Humenné návrh na vykonanie exekúcie, kde sa však už vymáhala suma 16.920.825,- Sk už pod sp. zn. Ex 1172/03, pričom vôbec nebol predložený pôvodný návrh na sumu 147.900,- Sk, zároveň bol zaslaný upresňujúci návrh na vykonanie exekúcie kde JUDr. E. G. ako povinného označil Slovenskú kanceláriu poisťovateľov a. s., B., nakoľko

podľa neho toto označenie vyplynulo z § 28 ods. 3 Zák. č. 381/2001. Na základe tohto doplnenia sudca Mgr. P. T. vydal poverenie č. 5702 024166, zo dňa 11. 11. 2003, ktorým poveril súdnu exekútorku JUDr. L. Ž. na vymoženie pohľadávky 16.920.825,- Sk a trov exekúcie v prospech oprávnenej M. U., H., voči povinnému Slovenskej kancelárii poisťovateľov, B.. Na základe uvedeného poverenia súdna exekútorka zaslala dňa 12. 11. 2003 povinnému upovedomenie o začatí exekúcie, ktoré povinný prevzal dňa 18. 11. 2003, zároveň súdna exekútorka zaslala do VUB a. s. B. príkaz na začatie exekúcie prikázaním pohľadávky z účtu banke. Voči tomuto povinný podal námietky, ktoré okrem iného odôvodňoval, tým že exekučným titulom mu nebola uložená žiadna povinnosť a teda nie je povinným v zmysle uvedeného exekučného titulu, týmto námietkam sudca svojim uznesením zo dňa 04. 12. 2003 nevyhovел, aj keď bolo zrejmé, že v predmetnom exekučnom titule, ktoré vydal on sám, je označený ako povinný L. K., L., pritom v pôvodnej žiadosti na vykonanie exekúcie podanej bez návrhu oprávnenej je povinným uvedená Allianz – Slovenská poisťovňa a. s. a v upresňujúcom návrhu je ako povinný uvedená Slovenská kancelária poisťovateľov a. s. Podľa § 37 ods. 3 Exekučného poriadku proti inému než tomu, kto je v rozhodnutí uvedený ako povinný, alebo v prospech iného než toho, kto je označený v rozhodnutí ako oprávnený, možno vykonať exekúciu len ak sa preukázalo, že na neho prešla povinnosť alebo právo z exekučného titulu (§ 41), prechod povinnosti alebo práva možno preukázať len listinou vydanou, alebo overenou oprávneným orgánom, ak nevyplýva priamo z právneho predpisu. Menovaný sudca vzhľadom na rozpor žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie so zákonom, mal zamietnuť predmetnú žiadosť v zmysle § 44 ods. 2 Exekučného poriadku, pretože nebol preukázaný prechod povinnosti zo žalovaného v exekučnom konaní na povinného označeného v žiadosti na vykonanie exekúcie tak, ako to vyžaduje ustanovenie § 37 ods. 3 Exekučného poriadku, pričom sa vôbec nezaoberal pôvodným návrhom na sumu 163.400,- Sk, a taktiež nerozhodol a nevykonal žiadne úkony vo veci vedenej pod sp. zn. 9 Er 251/03 a v uvedenej veci dňa 14. 11. 2003 bol doručený na Okresný súd v Humennom v tejto veci upresňujúci návrh oprávnenej M. U., zastúpenej JUDr. E. G., kde ako povinného už označil L. K., L.. Na základe zamietnutia námietok oprávneného súdna exekútorka odpísala z účtov Slovenskej kancelárie poisťovateľov, B., celkovú finančnú čiastku 18.200.563,- Sk.“

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) listom z 18. apríla 2005 vyzval generálneho prokurátora, aby na základe názoru väčšiny pléna ústavného súdu upravil žiadosť ohľadne skutku, pre ktorý žiadal o vydanie súhlasu na trestné stíhanie sudcu Mgr. P. T., pretože tento v objektívnej stránke (sčasti aj v subjektívnej stránke) častí, ktoré sa vzťahujú na rozhodovanie sudcu Mgr. P. T., predstavujú jeho právny názor v posudzovanej exekučnej veci a napokon aj jeho rozhodnutie, ktorým vydal poverenie na vykonanie exekúcie. Odstránenie týchto pochybností považuje plénum ústavného súdu za podstatnú náležitosť žiadosti o vydanie súhlasu na trestné stíhanie. Zároveň ho upozornil na možnosť postupu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Generálny prokurátor v liste z 25. apríla 2005 uviedol, že vo svojej žiadosti z 15. februára 2005 doručenej ústavnému súdu 2. marca 2005 vypúšťa text: *„Podľa § 37 ods. 3 Exekučného poriadku proti inému než tomu, kto je v rozhodnutí uvedený ako povinný, alebo v prospech iného než toho, kto je označený v rozhodnutí ako oprávnený, možno vykonať exekúciu len ak sa preukázalo, že na neho prešla povinnosť alebo právo z exekučného titulu (§ 41), prechod povinnosti alebo práva možno preukázať len listinou vydanou, alebo overenou oprávneným orgánom, ak nevyplýva priamo z právneho predpisu. Menovaný sudca vzhľadom na rozpor žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie so zákonom, mal zamietnuť predmetnú žiadosť v zmysle § 44 ods. 2 Exekučného poriadku, pretože nebol preukázaný prechod povinnosti zo žalovaného v exekučnom konaní na povinného označeného v žiadosti na vykonanie exekúcie tak, ako to vyžaduje ustanovenie § 37 ods. 3 Exekučného poriadku, pričom sa vôbec.“* Skutok pokračuje vložением slov: *„Sudca sa ďalej...“*»

II.

Podľa čl. 136 ods. 1 prvej vety ústavy ústavný súd dáva súhlas na trestné stíhanie alebo vzatie do väzby sudcu a generálneho prokurátora.

Podľa ustanovenia § 74e ods. 2 zákona o ústavnom súde ak príslušný orgán oznámi predsedovi ústavného súdu, že žiada ústavný súd o vydanie súhlasu na trestné stíhanie sudcu všeobecného súdu, predseda ústavného súdu zvolá bez zbytočného odkladu plénum

ústavného súdu. Plénum ústavného súdu prerokuje a rozhodne o žiadosti príslušného orgánu, pričom umožní osobe, ktorej sa žiadosť týka, vyjadriť sa k veci.

Ústava vo vzťahu k niektorým skupinám, kategóriám osôb upúšťa od zásady rovnosti práva a pripúšťa výnimku pre tieto skupiny a kategórie osôb z pôsobnosti trestného práva alebo i správneho práva v rozsahu a spôsobom ustanoveným ústavou a zákonom. Do tejto kategórie osôb patria aj sudcovia.

Sudca teda požíva určitú imunitu, ktorá mu má zaistiť nezávislosť predovšetkým na výkonnej moci, jeho sudcovskú právomoc slobodne zisťovať právo, ako aj posilniť jeho občiansku odvahu rozhodovať v súdnych sporoch v konkrétnych prípadoch o konkrétnych ľudských osudoch len na základe zákona. Táto imunita rovnako ako každá imunita súvisí so zodpovednosťou, ktorej posúdenie v prípade zneužitia patrí súdnym orgánom. Takýto postup je plne v súlade s deľbou štátnej moci na zákonodarnú, výkonnú a súdnu. Imunita sudcu je teda zvláštne oprávnenie považované za jednu zo základných záruk sudcovskej nezávislosti.

Podľa čl. 145 ods. 2 druhej vety ústavy rozsah imunity sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 29a ods. 1 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 385/2000 Z. z.“) za rozhodovanie nemožno sudcu ani prísediaceho stíhať, a to ani po zániku ich funkcií.

Účelom imunity sudcu je ochrana funkcie sudcu pred zneužitím práva stíhať pre trestné činy a priestupky, používaním nátlaku prostriedkami trestného konania, používaním donucovaných prostriedkov, na ktoré sú oprávnené príslušné orgány výkonnej moci. Táto imunita sudcu prirodzene nemôže slúžiť na to, aby bola zaistená beztrestnosť páchatel'ov trestných činov. Preto táto imunita nie je absolútna, trvá len do rozhodnutia príslušného súdneho orgánu, ktorý rozhodne o upustení od imunity a dá súhlas na trestné stíhanie a ďalšie úkony v trestom konaní vrátane vzatia do väzby. Od nadobudnutia právoplatnosti tohto rozhodnutia sa stáva trestné stíhanie sudcu prípustným.

Sudca Mgr. P. T. využil možnosť vyjadriť sa k veci pred plénom ústavného súdu ústne 31. marca 2005 a k veci predložil aj písomné vyjadrenie z 21. marca 2005 a 11. mája 2005.

V žiadosti o vydanie súhlasu na trestné stíhanie vidí Mgr. P. T. zásah do nezávislosti súdov, pretože orgán činný v trestnom konaní by v rozpore s čl. 141 ústavy v spojení s ustanoveniami § 13 a § 16 zákona č. 335/1991 Zb. o súdoch a sudcoch v znení neskorších predpisov preskúmaval správnosť rozhodnutia súdu. Zároveň by podľa jeho názoru došlo v rozpore s ustanovením § 29a ods. 1 zákona č. 385/2000 Z. z. k odňatiu ochrany funkcie sudcu, zaistiť sudcovskú právomoc, slobodne zisťovať právo, ako aj posilniť jeho občiansku odvalu rozhodovať v súdnych sporoch.

Plénum ústavného súdu sa oboznámilo s návrhom generálneho prokurátora, s predloženým vyšetrovacím spisom sp. zn. ČVS: PPZ-59/BPK-V-2004, ako aj vyjadreniami sudcu okresného súdu Mgr. P. T. (ústnym aj písomnými).

Plénum ústavného súdu podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh prerokovalo na neverejnom zasadnutí. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Návrh na konanie pred ústavným súdom musí obsahovať všeobecné náležitosti uvedené v ustanovení § 20 zákona o ústavnom súde.

Keďže podľa väčšinového názoru členov pléna ústavného súdu neboli splnené náležitosti žiadosti o vydanie súhlasu na trestné stíhanie sudcu, bol generálny prokurátor vyzvaný na jej doplnenie a zároveň upozornený na možný postup podľa ustanovenia § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na to, že ani doplnenie žiadosti generálnym prokurátorom neodstránilo pochybnosti o tom, či v danom prípade žiadosť o súhlas na trestné stíhanie sudcu Mgr. P. T. neobsahuje okrem iných popisovaných skutočností aj skutočnosti, ktoré sú obsahom nezávislého výkonu súdnej moci vykonávanej týmto sudcom a predstavujú zodpovednosť za ním prijatý právny názor, plénum ústavného súdu rozhodlo o odmietnutí žiadosti generálneho prokurátora pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

Vzhľadom na vyššie uvedené bolo rozhodnuté tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

K uzneseniu sa pripája odlišné stanovisko sudcov Jána Mazáka a Juraja Babjaka.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. mája 2005

Odlišné stanovisko sudcov Juraja Babjaka a Jána Mazáka

1. Väčšina pléna Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „väčšina pléna“ a „ústavný súd“) uznesením odmietla podľa § 25 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) žiadosť generálneho prokurátora Slovenskej republiky o vydanie súhlasu na trestné stíhanie sudcu Okresného súdu Humenné Mgr. P. T. (ďalej len „žiadosť“, „generálny prokurátor“, „sudca“ a „okresný súd“) pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí, lebo doplnenie žiadosti generálnym prokurátorom neodstránilo pochybnosti o tom, či v danom prípade žiadosť neobsahuje okrem iných popisovaných skutočností aj skutočnosti, ktoré sú obsahom nezávislého výkonu súdnej moci vykonávanej týmto sudcom a predstavujú zodpovednosť za ním prijatý právny názor.

Keďže nesúhlasíme s výrokom a odôvodnením uznesenia, pripájame k nemu toto odlišné stanovisko z nasledovných dôvodov.

2. Generálny prokurátor v žiadosti vyjadril podozrenie, že konanie a rozhodovanie sudcu vo veci vedenej pod sp. zn. 9 Er 250/03 nebolo nezávislým a nestranným výkonom funkcie sudcu, ale zneužitím tejto funkcie spôsobom naplňajúcim znaky trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 158 ods. 1 písm. a) ods. 2 písm. c) Trestného zákona (ďalej len „trestný čin“).

Popisom konania sudcu (postup a rozhodovanie v označenej veci) a jeho následku (odpísanie z účtu Slovenskej kancelárie poisťovateľov sumy 18 200 563 Sk súdnou

exekútkou 15. decembra 2003) došlo v žiadosti generálneho prokurátora k vymedzeniu trestne stíhaného skutku z hľadiska jeho totožnosti (podozrivá osoba, miesto, čas, spôsob), ktoré nevybočuje z vymedzenia skutku v uznesení o začatí trestného stíhania z 23. júla 2004.

Pre zachovanie totožnosti skutku vymedzeného generálnym prokurátorom by v priebehu ďalšieho trestného konania postačovalo, pokiaľ by bola zachovaná aspoň sčasti totožnosť konania alebo následku.

3. Hoci je možné vzniesť určité výhrady k technike popisu skutku, prípadne k evidentným pisárskym chybám (niekde sa uvádza namiesto 9 Er nesprávne 6 Er), nejde o skutočnosti podstatné. Podstatným je to, či je podozrenie generálneho prokurátora – že sudca sa trestne stíhaným skutkom dopustil trestného činu – dôvodné.

Z podkladov, ktoré mal ústavný súd k dispozícii, dôvodnosť podozrenia podporujú o. i. tieto skutočnosti:

a) podanie v tej istej veci (exekučný titul, účastníci konania) trinástich návrhov na vykonanie exekúcie právnym zástupcom oprávnenej a trinástich žiadostí o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie okresnému súdu súdnou exekútkou, hoci začatie exekučného konania podaním návrhu na vykonanie exekúcie bráni tomu, aby v tej istej veci prebiehalo iné exekučné konanie [§ 36 ods. 1, 2 a 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov],

b) konanie a rozhodovanie sudcu o (v časovom poradí) siedmej žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie (nápad veci sp. zn. 9 Er 250/03 na okresný súd bol 8. októbra 2003 o 13.33 h), hoci (s poukazom na § 254 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku) podľa § 83 Občianskeho súdneho poriadku začatie konania bráni tomu, aby o tej istej veci prebiehalo na súde iné konanie,

c) konanie a rozhodovanie sudcu vo veci sp. zn. 9 Er 250/03 aj v spojitosti s vecou sp. zn. 9 Er 251/03, ktorá mu napadla len o 6 minút neskôr (v oboch označených veciach

išlo o ten istý exekučný titul a pôvodne aj o tých istých účastníkov konania, avšak o tri rôzne sumy a tiež aj tri rôzne spisové značky exekučných vecí súdnej exekútorky),

d) zistená manipulácia so žurnalizáciou v spise sp. zn. 9 Er 251/03, ktorej podstata a súvislosti neboli dosiaľ bližšie objasnené (neprávoplatné rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky - disciplinárneho súdu sp. zn. 2 Ds 20/04 zo 17. decembra 2004, str. 13).

4.1. Z § 74e ods. 2 zákona o ústavnom súde o. i. vyplýva, že ústavný súd buď dá, alebo nedá súhlas na trestné stíhanie sudcu.

Nevydanie súhlasu prichádza do úvahy najmä vtedy, ak by:

a) išlo o zneužitie prostriedkov trestného stíhania voči sudcovi alebo

b) podozrenie zo spáchania trestného činu nebolo dôvodné, lebo

- v stíhanom skutku ide o nezávislý a nestranný výkon funkcie sudcu, resp.

- generálny prokurátor neunesol vymedzené dôkazné bremeno, ktoré je pre dôvodnosť podozrenia potrebné.

Ústavný súd dá súhlas na trestné stíhanie sudcu vtedy, keď podozrenie generálneho prokurátora považuje za dôvodné.

4.2. Podľa nášho názoru ústavný súd mal v tomto prípade dať súhlas na trestné stíhanie sudcu, a tak otvoriť cestu výkonu trestnej spravodlivosti, ktorá by ukázala, či podozrenie generálneho prokurátora, ktoré je dôvodné (a teda reálne možné), je aj opodstatnené alebo nie.

Spôsob, ktorý zvolila väčšina pléna, problém nastolený generálnym prokurátorom nerieši.

V Košiciach 12. mája 2005